

Довідка

про наукову та науково-дослідну роботу Інституту у 2017 році й основні напрями наукових досліджень у 2018 році

Система освіти сьогодні зазнає значних змін, що пов'язані із внесенням коректив у цілі, завдання та зміст освітнього процесу. Але зміни в навчальних закладах у першу чергу залежать від розвитку спеціалістів, які б могли втілювати в практичну діяльність сучасні освітні технології, найкращі результати педагогічних досліджень. За цих умов національна система освіти стала перед необхідністю значного підвищення професійної компетентності вчителів та професійного розвитку і саморозвитку сучасного педагога.

Сучасний етап реформування основних напрямів педагогічної освіти зумовлює необхідність зміни змісту й структури організаційно-методичного забезпечення, пошуку інноваційних підходів, активних форм і методів навчання, спрямованих на формування творчої особистості фахівця з високим рівнем розвитку компетентності в умовах безперервної освіти. Навчання педагогічних працівників потребує пошуку механізмів реалізації головної мети післядипломної освіти, яку сформульовано як професійний розвиток дорослої професійної особистості.

Перспективним напрямом підвищення ефективності професійної підготовки фахівців є андрагогічний підхід, сутність якого полягає у стимулюванні, навчанні, вихованні та самовдосконаленні дорослої людини у процесі професійної підготовки, врахуванні принципів, форм і методів навчання, соціального й індивідуального досвіду.

Наукова, діяльність у 2017 році здійснювалась відповідно до Плану роботи Волинського ІІПО.

Реформування освітньої галузі в Україні, зумовлене процесами глобалізації та євроінтеграції, актуалізує проблему якості підготовки фахівців освіти у системі підвищення кваліфікації як ключових постатей і провідників освітніх змін. Саме система підвищення кваліфікації є гнучкою, спрямованою на майбутнє сферою, покликаною забезпечити запити та потреби суспільства у професійному вдосконаленні й розвитку освітянських кадрів, формуванні в них нової філософії освіти і системи цінностей, інноваційного мислення, здатності до створення нового освітнього середовища та реалізації освітніх реформ.

Тож пріоритети діяльності Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти за звітний період полягали у науково-методичному супроводі впровадження освітніх змін та забезпеченні якісного професійного розвитку педагогів на засадах інноваційних методологічних підходів і принципах освіти дорослих.

Наукова робота є важливим напрямом діяльності інституту, адже головною метою діяльності Інституту післядипломної педагогічної освіти є наукове і методичне забезпечення закладів освіти, підвищення кваліфікації керівних кадрів та педагогічних працівників, здійснення на базі загальноосвітніх навчальних закладів теоретичних і прикладних досліджень та їх упровадження в практику освітньої системи.

Відповідно до визначених пріоритетів були виділені й реалізуються основні завдання наукової діяльності Інституту:

- ◆ організація та проведення наукових досліджень, спрямованих на реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки, освіти і технологій у сфері післядипломної педагогічної освіти;
- ◆ проведення науково-дослідної і дослідно-експериментальної роботи, спрямованої на інноваційний розвиток регіональної системи освіти;
- ◆ проведення наукової експертизи результатів інноваційної діяльності педагогів;
- ◆ підготовка наукових праць (монографій, підручників, дисертацій, статей та інших наукових робіт);
- ◆ організація та проведення науково-практичних конференцій, семінарів, виставок, форумів тощо;
- ◆ співпраця з вищими навчальними закладами, освітніми установами, громадськими організаціями в межах України;
- ◆ співпраця з міжнародними фондами, науковими центрами, навчальними закладами, освітніми установами та громадськими організаціями.

Основними напрямками наукових досліджень Волинського ІІПО є питання освіти дорослих, професійного розвитку педагогів, формування інноваційного освітнього середовища, впровадження інноваційних технологій тощо. Тематика наукових досліджень Волинського ІІПО розроблена на основі вивчення запитів і потреб педагогічних кадрів регіону, з урахуванням основних напрямів розвитку освіти для забезпечення науково-методичного супроводу функціонування регіональної освітньої системи, створення умов для професійного розвитку й самореалізації педагогів, впровадження в практику навчальних закладів області нових освітніх технологій, забезпечення рівного доступу до якісної освіти.

У 2017 році працівниками інституту продовжено роботу над науковою темою «Професійний розвиток педагогів в умовах освітнього середовища післядипломної освіти». Державний реєстраційний номер 011U004439.

Проект передбачає формування основних засад інноваційного розвитку регіональної системи післядипломної педагогічної освіти; побудову моделі професійного

розвитку підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах курсової підготовки та в міжтестастійний період.

Строк виконання: 2014–2018 роки.

Проект передбачає: формування основних засад інноваційного розвитку регіональної системи післядипломної педагогічної освіти; побудову моделі професійного розвитку підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах курсової підготовки та в міжтестастійний період.

Об'єкт дослідження: освітнє середовище післядипломної педагогічної освіти.

Предмет дослідження: професійний розвиток педагогів в умовах освітнього середовища післядипломної освіти.

Мета: обґрунтування, розробка та апробація моделі професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти.

Завдання

1. Здійснити теоретичний аналіз сутності інноваційних тенденцій професійного розвитку педагогів у контексті модернізації неперервної педагогічної освіти.

2. Розробити та апробувати модель професійного розвитку педагогів з урахуванням умов освітнього середовища післядипломної педагогічної освіти регіону.

3. Розробити та впровадити науково обґрунтовані інноваційні форми й технології навчання дорослих відповідно до європейських і світових стандартів.

4. Створити єдине інформаційне середовище післядипломної педагогічної освіти для професійного розвитку педагогів регіону.

5. Обґрунтувати критерії та показники розвитку професійної компетентності педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону.

6. Укласти методичні рекомендації щодо професійного розвитку педагогів в умовах освітнього середовища післядипломної освіти.

II етап, 01.01.2015 – 31.12.2017 рр.

Розробка та впровадження моделі професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону.

Укладання та реалізація програм професійного розвитку педагогічних працівників.

Упровадження інноваційних технологій професійного розвитку педагогів відповідно до європейських і світових стандартів.

Розробка та реалізація освітніх проектів з проблеми професійного розвитку педагогів в міжтестастійний період.

Створення інформаційного середовища післядипломної педагогічної освіти для професійного розвитку педагогів (на основі сайта Інституту, сайтів, блогів методичних

установ Волинської області).

Створення інформаційної платформи наукової та дослідно-експериментальної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.

Очікувані результати

Модель професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону.

Програми професійного розвитку педагогічних працівників.

Інноваційні технології професійного розвитку педагогів відповідно до європейських і світових стандартів.

Освітні проекти з проблеми професійного розвитку педагогів в міжтестастійний період.

Єдине інформаційне середовище післядипломної педагогічної освіти для професійного розвитку педагогів (на основі сайта Інституту, сайтів, блогів методичних установ Волинської області).

Інформаційна платформа наукової та дослідно-експериментальної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів.

Протягом року: впроваджено інноваційні технології навчання дорослих; апробується модель професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону; оновлено інформаційну платформу наукової та дослідно-експериментальної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів; опубліковано матеріали у періодичних виданнях; підготовлено монографії; проведено всеукраїнську, обласні, районні (міські) науково-практичні конференції, постійно діючі семінари, проблемні семінари, семінари-тренінги, круглі столи; вивчалась громадська думка слухачів курсів підвищення кваліфікації щодо рівня задоволеності курсами у Волинському ІІІПО.

Працівники Інституту брали участь у науково-практичних конференціях, інтернет-конференціях, вебінарах, педагогічних читаннях, роботі круглих столів тощо.

У контексті загальноінститутської наукової проблеми організовано роботу над реалізацією наукових тем кафедр, лабораторій, відділів, а науково-педагогічні та педагогічні працівники Інституту протягом цього періоду досліджували окремі науково-методичні проблеми.

На засіданнях вченої ради розглядалися основні питання наукової діяльності Інституту із забезпечення умов, необхідних для організації післядипломної освіти педагогічних працівників, обговорення найважливіших напрямів діяльності, реалізації покладених на нього завдань, а також перспектив розвитку закладу, зокрема: про наукову

та науково-дослідну роботу Інституту в поточному році та основні напрями наукових досліджень у наступному; про реалізацію науково-методичних проблем наукових, науково-педагогічних працівників Інституту; про реалізацію дослідно-експериментальної роботи в навчальних закладах області; про результати проведення соціологічних та моніторингових досліджень; про проведення міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, педагогічних читань, інших заходів тощо.

Протягом року ми організували і провели 11 міжнародних і всеукраїнських заходів, взяли участь у 44 міжнародних, 30 всеукраїнських науково-практичних конференціях; провели і взяли участь у 4 педагогічних читаннях; 85 наукових семінарах, форумах, вебінарах саме міжнародного та всеукраїнського рівня. Разом з тим ми провели 45 наукових заходів та взяли участь у 58 наукових заходах регіонального рівня.

Наукову роботу Інститут реалізує шляхом організації масових, групових та індивідуальних форм роботи з педагогами: науково-практичних конференцій, педагогічних читань, круглих столів, вебінарів, скайп-конференцій, індивідуальних та групових консультацій тощо.

Результати роботи: створено інформаційну платформу наукової та дослідно-експериментальної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів; апробується модель професійного розвитку педагогів в умовах інноваційного освітнього середовища післядипломної освіти регіону

Дослідження інноваційних технологій професійного розвитку педагогів використовуються у процесі підготовки педагогічних колективів до проведення дослідно-експериментальної роботи в навчальних закладах області, розробці нових лекцій тощо.

Подальше вдосконалення наукової роботи передбачає знаходження найбільш ефективних засобів і шляхів розвитку фахової компетентності педагогів; підвищення якості навчання педагогів на засадах інтеграції та сучасної науки; створення інформаційних та дидактичних матеріалів на електронних носіях для забезпечення курсової, міжкурсової та дистанційної освіти.

Наукова діяльність структурних підрозділів інституту полягає у науковому керівництві та науковому консультуванні дослідно-експериментальної роботи та реалізації інноваційних проектів і програм.

Зміст дослідно-експериментальної роботи включає інноваційну діяльність, сутність якої полягає в оновленні навчально-виховного процесу, внесенні нових розробок у традиційну систему. При цьому важливо, що суб'єктом, носієм інноваційного процесу є учителі, учні, батьки.

Результатами дослідно-експериментальної роботи є: створення інноваційного освітнього середовища; розробка інноваційних освітніх моделей; розробка авторських програм, методичних посібників; створення сприятливого психологічного клімату в педагогічних колективах; орієнтація навчання на результат і набуття учнями ключових життєвих компетентностей.

Важливою для нас сьогодні є інноваційна та дослідно-експериментальна діяльність. Так, в області більше десяти навчальних закладів мають статус всеукраїнських експериментальних навчальних закладів, до роботи яких ми долучені опосередковано, проте звітуємо про їх кількість і роботу постійно. Протягом року ми здійснювали наукове керівництво та наукове консультування дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня у 31 навчальному закладі області.

Необхідною і важливою для нас є проектна діяльність. Протягом року ми брали участь у 9 міжнародних і 6 всеукраїнських проектах. Активними тут традиційно є працівники кафедри педагогіки та психології, центру практичної психології та соціальної роботи, відділу гуманітарних дисциплін, лабораторії освітніх інновацій. Дуже шкода, але у нас лише один освітній проект обласного рівня. У звітах, які ми надсилали до Університету менеджменту освіти та Інституту модернізації змісту освіти, саме цієї форми роботи нам дуже не вистачало. Варто попрацювати у цьому напрямі у наступному році. Проте успішно вдалося реалізувати наш обласний інноваційний проект «Лідер освітніх інновацій», який має гарні результати і позитивні відгуки. Навчання здійснювалося за 4 змістовими модулями. Особливості реалізації програми проекту полягали у його кредитно-модульному форматі; аудиторні заняття відбувалися на базі ВППО по 2 дні у формі тренінгу. Самостійна робота між сесіями здійснювалася на робочому місці керівника навчального закладу з використання дистанційних технологій навчання на платформі дистанційного навчання нашого інституту. Усі учасники проекту розробили власні проекти, які успішно реалізують у своїх навчальних закладах. Така діяльність доводить нашу конкурентоздатність (адже учасники добровільно виявили бажання взяти участь у проекті), переконує у доречності такого формату у міжкурсовий період, систематизує науково-методичну роботу, має якісний результат, створює позитивний імідж для нашого закладу.

Результатом впровадження освітніх інновацій є: оновлення змісту освіти; докорінне переосмислення технологій навчання і виховання; створення умов для реалізації особистості; оновлення складових педагогічного процесу: мети, змісту, методів і засобів діяльності; вміння вибудовувати концептуальні засади педагогічних нововведень, які включають діагностику, прогнозування, корекцію і рефлексію інноваційних дій;

створення нової системи управління навчальним закладом; зміна організаційної структури навчального закладу (реорганізація системи методичної роботи); підвищення рівня кваліфікації педагогів; створення атмосфери творчості та емоційного комфорту.

Ще одним напрямом наукової роботи Волинського ІІПО є прикладні соціологічні дослідження, що проводяться лабораторією соціологічних досліджень та розвитку освіти, спрямовані на вивчення потреб, запитів, інтересів і настроїв різних груп педагогів, учнів та їх батьків. Щорічно проводиться соціологічний моніторинг «Випускник», вивчаються різноманітні аспекти функціонування регіональної системи післядипломної педагогічної освіти, громадська думка педагогів щодо актуальних проблем розвитку освіти, якості надання освітніх послуг у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів у містах та районах області тощо.

Науково-видавнича діяльність інституту спрямована на систематизацію наукових досліджень через публікації монографій, статей у фахових виданнях; збірниках науково-практичних конференцій тощо. Результатами досліджень працівники інституту оприлюднюють у наукових та науково-методичних публікаціях. У планах інституту – посилення власного наукового потенціалу інституту шляхом підготовки науковців з числа науково-педагогічних і педагогічних працівників. Наукова діяльність має широкий діапазон. Це не тільки одержання знання, але і використання, застосування, передача знань, тобто до наукової діяльності належать фундаментальне і прикладне дослідження, проектування, експериментування, технологія і т. д. Оскільки наукова діяльність спрямована на пошуки нового, найважливішим внутрішнім фактором її розвитку є конкурентоспроможність, а зовнішнім вираженням змагальності виступає прагнення до визнання. Разом з тим, для наукової діяльності характерний і внутрішній опір інноваціям. Наукова та науково-дослідна діяльність є невід'ємною складовою діяльності Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти. Адже здійснення фундаментальних і прикладних досліджень з пріоритетних напрямів сучасної науки у тісному зв'язку з професійною підготовкою висококваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів; удосконалення системи навчання дорослої людини; широке використання інтелектуального потенціалу інституту, підвищення творчого потенціалу педагогів області забезпечує розвиток післядипломної педагогічної освіти регіону. Попри те, що післядипломна педагогічна освіта працює над удосконаленням форм підвищення кваліфікації педагогів зокрема, і модернізацією змісту своєї діяльності загалом, сьогодення вимагає, щоб ця діяльність будувалась на принципах науковості, інноваційності, неперервності та гнучкості, спонукала кожного педагога до самовдосконалення та саморозвитку.

Перспективи наукової та науково-дослідної роботи в 2018 році:

1. Планувати наукові дослідження і здійснювати їх відповідно до основних наукових напрямів діяльності Інституту.

2. Забезпечити реалізацію загальноінститутського наукового проекту «Професійний розвиток педагогів в умовах освітнього середовища післядипломної освіти».

3. Відобразити планування науково-дослідної діяльності в планах роботи структурних підрозділів.

4. Впроваджувати результати наукових досліджень під час навчального процесу на курсах підвищення кваліфікації.

5. Сприяти розвитку наукового співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших завдань модернізації освітньої галузі на регіональному рівні.

6. Організувати та провести науково-практичні конференції, семінари і т. ін., на яких будуть демонструватися результати наукових розробок.

7. Оприлюднювати результати наукових досліджень у збірниках наукових праць, науково-практичних конференцій, наукових семінарів тощо.

8. Оприлюднювати результати наукових досліджень шляхом їх публікації у наукових виданнях, висвітлення на сайті інституту і в засобах масової інформації та участі у виставках різного рівня.

9. Забезпечити консультування та координацію дослідно-експериментальної роботи в експериментальних навчальних закладах регіонального рівня.

Зусилля всіх освітян сьогодні спрямовано на удосконалення якості освіти, підвищення престижу професії вчителя. Ключовим питанням поліпшення якості освіти є впровадження ефективних змін у навчальних закладах, реалізувати які може лише компетентний педагог, який готовий до змін, прагне постійного вдосконалюватися, працює над професійним розвитком.

В умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» важливого значення набуває інноваційна діяльність навчальних закладів, яка характеризується системним експериментуванням, апробацією та застосуванням інновацій в освітньому процесі. Реалізація компетентнісного підходу в освіті веде до оновлення принципів формування змісту та методів навчання, переорієнтації з процесу на результат навчання.